



Sygn. akt IV KK 577/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Małgorzata Gierczak

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 23 października 2019 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k. bez udziału stron,

sprawy O. W. skazanego z art. 178a § 1 k.k. i art. 62 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

z powodu kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w B. VI Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w K.,

z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI K (...),

I. uchyla pkt VI zaskarżonego wyroku dotyczący przypisania oskarżonemu występku z art. 62 ust. 3 w zw. z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i uniewinnia O. W. od zarzutu popełnienia tego czynu;

II. uchyla pkt VIII wyroku i w zakresie dotyczącym uniewinnienia oskarżonego kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa, zaś w pozostałej części sprawę przekazuje

**Sądowi Rejonowemu w B. VI Zamiejskowy Wydział Karny z
siedzibą w K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. VI Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w K., wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt VI K (...), uznał oskarżonego O. W. za winnego następujących przestępstw:

1/ w punkcie I wyroku występkę z art. 178a § 1 k.k. polegającą na tym, że w dniu 17 września 2016 r. we wsi P. w gminie S. w powiecie k., znajdując się pod wpływem środka odurzającego w postaci marihuany wyrażającego się w stężeniu 3,8 ng/ml we krwi prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki Hyundai o nr rej. (...) - i za to, na podstawie art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k., wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł.

Nadto na podstawie art. 42 § 2 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 4 lat, a na poczet tego środka karnego na podstawie art. 63 § 4 k.k. zaliczono oskarżonemu okres zatrzymania prawa jazdy. Na podstawie art. 43 § 3 k.k. nałożono na oskarżonego obowiązek zwrotu dokumentu uprawniającego do prowadzenia pojazdu i na podstawie art. 43a § 2 k.k., orzeczono wobec niego środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w kwocie 5.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

2/ w punkcie VI wyroku Sąd Rejonowy uznał oskarżonego O. W. za winnego tego, że w dniu 17 września 2016 r. w K. w województwie świętokrzyskim, wbrew przepisom ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii posiadał środek odurzający w postaci jednej porcji suszu roślinnego ziela konopi, tj. marihuany, i przyjmując, iż czyn ten stanowi przestępstwo z art. 62 ust. 3 w zw. z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, na podstawie art. 62 ust. 3 tej ustawy i art. 33 § 1 i 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł.

3/ na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. wymierzone kary grzywny Sąd w punkcie VII wyroku połączył i wymierzył oskarżonemu jako karę łączną grzywnę w wymiarze 150 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych. W punkcie VIII Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 963.22 zł tytułem kosztów sądowych, w tym kwotę 300 zł tytułem opłaty od orzeczonej kary (k. 56 - 57).

Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w pierwszej instancji w dniu 28 kwietnia 2017 r. (k. 58).

Kasację od powyższego wyroku wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając orzeczenie na korzyść skazanego w części dotyczącej przypisania O. W. czynu z art. 62 ust. 3 w zw. z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (punkt VI rozstrzygnięcia).

Powołując się na przepis art. 523 § 1 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa karnego materialnego, to jest art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 r., poz. 1030 j.t.), poprzez jego błędne zastosowanie i skazanie O. W. za czyn, który nie zawierał ustawowego znamienia występującego w tym przepisie, albowiem oskarżony nie posiadał środka odurzającego w postaci jednej porcji suszu roślinnego ziela konopi w rozumieniu art. 62 ust. 1 w/w ustawy, gdyż znajdowanie się pod wpływem środka odurzającego będące następstwem uprzedniego jego użycia w całości, nie stanowi posiadania w rozumieniu art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

W konkluzji Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie wyroku Sądu I instancji w zakresie punktu VI i uniewinnienie oskarżonego od przypisanego mu w tym punkcie występku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się oczywiście zasadną, co pozwoliło rozpoznać ją w trybie art. 535 § 5 k.p.k. W niniejszej sprawie doszło bowiem do rażącego naruszenia prawa materialnego w postaci art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Słusznie Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał, że znajdowanie się pod wpływem środka odurzającego będące następstwem uprzedniego jego użycia w całości, nie stanowi posiadania w rozumieniu art. 62 ust. 1 w/w ustawy. Choć brak uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego, to z analizy akt sprawy wynika, że przypisanie oskarżonemu posiadania narkotyków realizujące znamiona przestępstwa określonego w art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii nastąpiło na podstawie takiego faktu, iż doszło do wprowadzenia się przez niego w stan odurzenia.

W aktach sprawy brak jakiegokolwiek informacji, by przy skazanym zatrzymane zostały jakieś narkotyki (nawet w śladowej ilości). Znajduje się w nich jedynie protokół z przebiegu badania stanu trzeźwości oskarżonego (k. 6) oraz protokół badania jego krwi. Dopiero z opinii nr (...) załączonej do akt sprawy wynika, że stwierdzono we krwi skazanego obecność THC w stężeniu 3,8 ng/ml oraz THCCOOH w stężeniu 28 ng/ml (k. 19 - 22). Sam skazany natomiast wyjaśnił, że w dniu, w którym doszło do kolizji drogowej, około południa wypalił jednego papierosa z zawartością suszu marihuany (k. 28). W postanowieniu o zmianie zarzutów (k. 30) znalazł się zarzut dotyczący popełnienia przestępstwa z art. 62 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – który to błąd przeniknął do aktu oskarżenia (k. 44), a następnie do postępowania sądowego. Tymczasem w realiach niniejszej sprawy skazany w ogóle nie posiadał środka odurzającego, lecz wyłącznie znajdował się pod jego wpływem prowadząc w ruchu lądowym samochód osobowy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że skoro ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii nie penalizuje ani wprost, ani poprzez przepisy zakazujące posiadania środków odurzających, samego zażywania narkotyków przez sprawcę, to nie jest możliwe uznanie, iż zażycie środka odurzającego stanowi przestępstwo. Intencją ustawodawcy było poddanie karalności posiadania środka narkotycznego w chwili stwierdzenia fizycznego posiadania przez sprawcę takiego środka. Samo zażywanie narkotyków nie jest przez obowiązujące w Polsce przepisy prawa penalizowane. I chociaż z punktu widzenia logiki nie jest przecież możliwe użycie środka odurzającego bez wcześniejszego wejścia w jakiś sposób w jego „posiadanie”, to jednak poza obszarem penalizacji nadal pozostaje proces zażywania środka odurzającego lub

substancji psychotropowej, który zawsze wiąże się z jakąś formą „posiadania”, „dysponowania”, „dzierżenia”, czy po prostu „trzymania” takiego środka. Wszystkie te formy dysponowania środkiem odurzającym w omawianej sytuacji nie mogą być uznane za jego „posiadanie” w rozumieniu art. 62 w/w ustawy. W przypadku użycia w całości środka odurzającego karanie takiej osoby za wcześniejsze jego posiadanie stanowiłoby obejście zakazu karania zachowania, które z istoty swej nie jest typizowane jako czyn zabroniony. Takie karanie byłoby wyrazem złamania podstawowych reguł procesu karnego, w szczególności zasady *nullum crimen sine lege*. Należy więc stwierdzić, że dysponowanie środkiem odurzającym lub substancją psychotropową w trakcie ich zażywania, nie wypełnia znamienia „posiadania” w rozumieniu art. 62 ust. 1 tej ustawy (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 stycznia 2010 r., V KK 363/09, Biul.PK 2010, Nr 2, poz. 17-19; z dnia 21 stycznia 2009 r., II KK 197/08, OSNKW 2009, z. 4, poz. 30; z dnia 2 grudnia 2009 r., II KK 261/09, LEX nr 553681*).

W realiach niniejszej sprawy należało uznać, że skoro O. W. nie posiadał w rozumieniu art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii środka odurzającego, to poczynione przez Sąd ustalenia faktyczne w powiązaniu ze zgromadzonym w niniejszej sprawie materiałem, nie pozwalają zakwalifikować jako przestępstwa określonego w art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii czynu, który został mu przypisany w punkcie VI zaskarżonego kasacją wyroku.

W konsekwencji więc, w zaskarżonym wyroku Sądu Rejonowego, doszło do rażącego naruszenia prawa materialnego, to jest, art. 62 ust. 3 w zw. z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. W tej sytuacji Sąd Najwyższy, uwzględniając kasację Rzecznika Praw Obywatelskich, na mocy art. 537 § 2 k.p.k., uchylił wyrok Sądu Rejonowego w B. VI Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w K. w zaskarżonej części, tj. jego pkt VI w zakresie uznania O. W. za winnego popełnienia czynu określonego w art. 62 ust. 3 w zw. z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i uniewinnił oskarżonego od przypisanego mu w tym punkcie występku.

Uchylenie zaś wyroku Sądu Rejonowego w tej części doprowadziło do rozwiązania z mocy prawa węzła kary łącznej i spowoduje, że wykonaniu

podlegać będzie wyłącznie kara orzeczona w pkt I oraz pozostałe rozstrzygnięcia wyroku ściśle z tym czynem związane (pkt I – V wyroku).

Ponieważ skazany został obciążony w pkt VIII wyroku kosztami sądowymi oraz opłatą od orzeczonej łącznej kary grzywny, konsekwencją uniewinnienia oskarżonego od występkę przypisanego w pkt VI wyroku było uchylene także tego rozstrzygnięcia. Na podstawie art. 630 k.p.k. i art. 632 pkt 2 k.p.k. w części związanej z uniewinnieniem oskarżonego O. W. kosztami procesu w sprawie obciążono Skarb Państwa. Natomiast w pozostałym zakresie dotyczącym opłaty oraz kosztów sądowych, sprawę należało przekazać Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Sąd rozważy, czy wobec faktu, iż czyn, od którego popełnienia oskarżony został uniewinniony był ściśle związany z przestępstwem przypisanym mu w pkt I wyroku, zasada słuszności przemawia za częściowym obciążeniem skazanego kosztami sądowymi.